

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

ارزیابی روند وضعیت ایران در شاخص رقابت پذیری

۲۰۱۳-۲۰۱۶

معاونت طرح و برنامه

دفتر آمار و فراآوری داده ها

پایه ۱۳۹۵

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲	مقدمه
۲	معرفی مرجع
۳	۱. معرفی مجمع جهانی اقتصاد
۳	۲. وضعیت ایران در ارکان رقابت پذیری
۷	۳. مشکل ترین مسائل برای اجرای کسب و کار
۸	۴. زیر شاخص های ارکان رقابت پذیری در ایران
۹	۴,۱. نهاد های اقتصادی
۱۰	۴,۲. زیر ساخت ها
۱۲	۴,۳. محیط کلان اقتصادی
۱۳	۴,۴. بهداشت و آموزش مقدماتی
۱۴	۴,۵. آموزش عالی و مهارت آموزی
۱۵	۴,۶. کارایی بازار کالا
۱۷	۴,۷. کارایی بازار نیروی کار
۱۸	۴,۸. توسعه بازار مالی
۲۰	۴,۹. آمادگی فناوری
۲۱	۴,۱۰. اندازه بازار
۲۲	۴,۱۱. پیشرفته بودن بنگاه های تجاری
۲۳	۴,۱۲. نوآوری
۲۴	۵. جمع بندی

مقدمه

معاونت طرح و برنامه با این باور که انتشار گزارش‌های مستمر آماری و تحلیلی می‌تواند نقش به‌سزایی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و استفاده سرمایه‌گذاران و فعالین تجاری و دیگر ذینفعان داشته باشد، اقدام به تهیه گزارش‌های تحلیلی با استفاده از آمارهای داخلی و بین‌المللی نموده است. این گزارش‌ها که به صورت دوره‌ای در سایت وزارت متبوع منتشر می‌شود، شامل آمار و اقلام پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی و داخلی می‌باشد که با نگاهی تحلیلی گزارش شده‌اند.

هدف از تهیه این سری از گزارش‌ها کمک به تفسیر داده‌های آماری در جهت استفاده بهتر از آمارها در عرصه تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و اجتماعی می‌باشد.

انتظار می‌رود، مخاطبین گزارش ضمن بهره‌گیری از اطلاعات ارائه شده با بازخورهای عالمانه خود این دستگاه را در پیشبرد رسالت پیش‌بینی شده آن که سیاستگذاری صحیح بخش صنعت، معدن و تجارت کشور منطبق با اهداف و برنامه‌های توسعه‌ای کشور می‌باشد، یاری نمایند. این سلسله گزارشات از طریق پورتال وزارتخانه قابل بهره‌برداری می‌باشد و امید است زمینه بهبود تصمیمات و سیاستگذاری‌های مرتبط با فضای کسب کار را فراهم ساخته و قدمی هر چند اندک در مسیر توسعه کشور باشد.

معرفی مرجع

آمارهای مورد استفاده در این گزارش، توسط مجمع جهانی اقتصاد تهیه و به صورت سالیانه منتشر میشود. کلیه جداول این گزارش از سایت این سازمان به آدرس <http://www.weforum.org> استخراج شده و دسترسی به اطلاعات از طریق مراجعه به سایت برای عموم امکان پذیراست.

۱. معرفی مجمع جهانی اقتصاد^۱

مجمع جهانی اقتصاد از سال ۱۹۷۱ به عنوان نهادی غیر انتفاعی تاسیس و در ژنو سوئیس مستقر شده است. مجمع، یک سازمان بین‌المللی است که برای ایجاد همکاری بین بخش‌های عمومی و خصوصی و بهبود وضعیت اقتصادی جهان ایجاد شده و هدف آن سازمان‌دهی برنامه‌های منطقه‌ای و صنعتی است به همین منظور موثرترین فعالان سیاسی، کسب و کار و دیگر رهبران جامعه را در کشورها بکار گرفته و تمام تلاش خود را برای نشان دادن تاثیر کارآفرینی در جهت حفظ منافع عمومی جهانی و در عین حال حفظ بالاترین استانداردهای حاکمیتی انجام می‌دهد. این نهاد غیر دولتی انواع بسیاری از سازمان‌ها، از هر دو بخش دولتی و خصوصی، سازمان‌های بین‌المللی و نهاد‌های علمی را در کنار هم قرار داده است. مجمع هر ساله نسبت به رتبه بندی کشورهای جهان از نظر رقابت پذیری اقتصادی اقدام می‌نماید. تعیین رتبه کشورها در گزارش رقابت‌پذیری جهانی می‌تواند منشا تحقیقات متعدد و جامعی برای بهبود فضای کسب‌وکار و سیاست‌گذاری‌های اقتصادی آنها باشد.

۲. وضعیت ایران در ارکان رقابت‌پذیری

این گزارش آمارهای چهار سال اخیر کشور را در زمینه رقابت‌پذیری نشان می‌دهد. در طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ رتبه کشور در این شاخص نوسان داشته است. همانطور که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌گردد رتبه ایران با ۱ پله نزول در سال ۲۰۱۴، بهبود قابل ملاحظه‌ای را با ۹ پله بهبود در سال ۲۰۱۵ شاهد بوده است. ولی وضعیت ایران در سال ۲۰۱۶ با دو رتبه کاهش نسبت به سال ۲۰۱۵ رو به ضعف نهاده است. ستون آخر جدول شماره ۱ تغییرات رتبه سال ۲۰۱۶ نسبت به سال ۲۰۱۵ را نشان داده و جهت فلش‌ها بهبود و یا ضعف رتبه را نسبت به سال قبل نمایان می‌سازد. کاهش رتبه به منزله بهبود و افزایش آن نشانگر ضعیف شدن شاخص مورد نظر است. همانطور که در این ستون ملاحظه می‌گردد به غیر از شاخص کلی و سه رکن

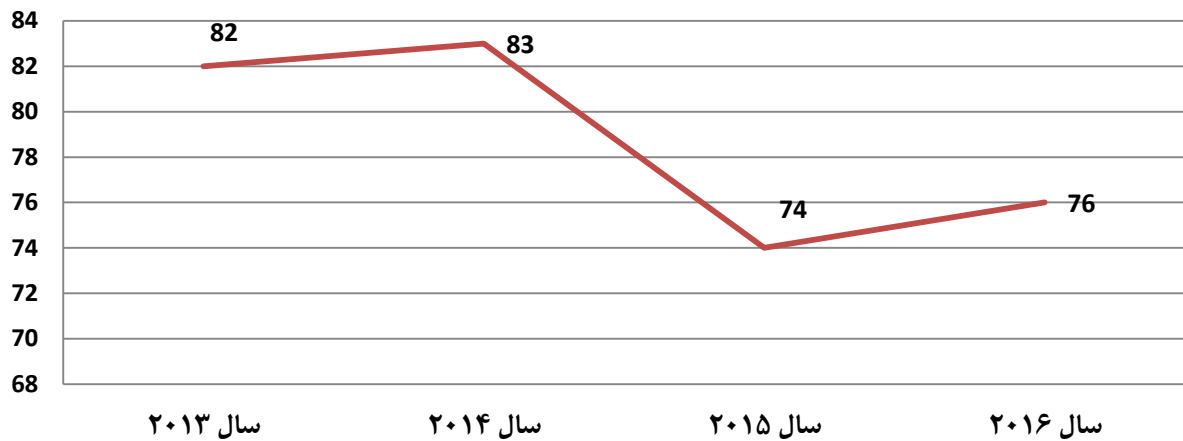
^۱The World Economic Forum

محیط کلان اقتصادی، بهداشت و آموزش مقدماتی و کارایی بازار کالا که بین ۲ تا ۶ پله ضعیف‌تر شده در ۹ رکن دیگر بهبود رتبه از ۱ تا ۹ پله قابل مشاهده است.

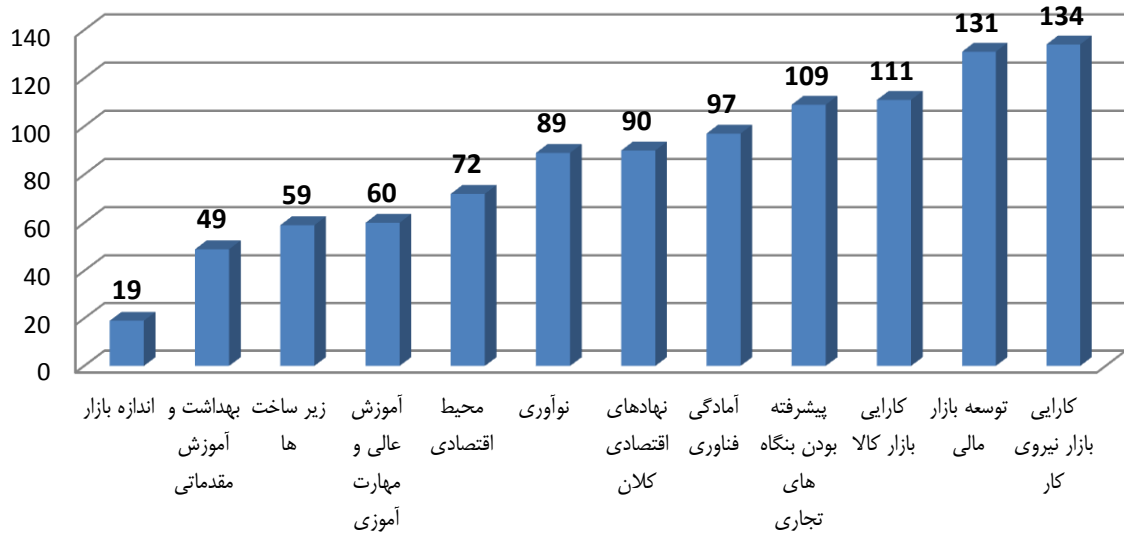
جدول ۱. رتبه ایران در ارکان شاخص رقابت پذیری از سال ۲۰۱۳-۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳	سال ۲۰۱۴	سال ۲۰۱۵	سال ۲۰۱۶	تغییرات رتبه به ۲۰۱۶ ۲۰۱۵
		(از ۱۴۸ کشور)	(از ۱۴۴ کشور)	(از ۱۴۰ کشور)	(از ۱۳۸ کشور)	
	رقابت پذیری جهانی	۸۲	۸۳	۷۴	۷۶	↓ ۲
۱	نهادهای اقتصادی	۸۳	۱۰۸	۹۴	۹۰	↑ ۴
۲	زیرساخت ها	۶۵	۶۹	۶۳	۵۹	↑ ۴
۳	محیط کلان اقتصادی	۱۰۰	۶۲	۶۶	۷۲	↓ ۶
۴	بهداشت و آموزش مقدماتی	۵۱	۵۲	۴۷	۴۹	↓ ۲
۵	آموزش عالی و مهارت آموزی	۸۸	۷۸	۶۹	۶۰	↑ ۹
۶	کارایی بازار کالا	۱۱۰	۱۲۰	۱۰۹	۱۱۱	↓ ۲
۷	کارایی بازار نیروی کار	۱۴۵	۱۴۲	۱۳۸	۱۳۴	↑ ۴
۸	توسعه بازار مالی	۱۳۰	۱۲۸	۱۳۴	۱۳۱	↑ ۳
۹	آمادگی فناوری	۱۱۶	۱۰۷	۹۹	۹۷	↑ ۲
۱۰	اندازه بازار	۱۹	۲۱	۱۹	۱۹	بدون تغییر
۱۱	پیشرفته بودن بنگاه های تجاری	۱۰۴	۱۱۰	۱۱۰	۱۰۹	↑ ۱
۱۲	نوآوری	۷۱	۸۶	۹۰	۸۹	↑ ۱

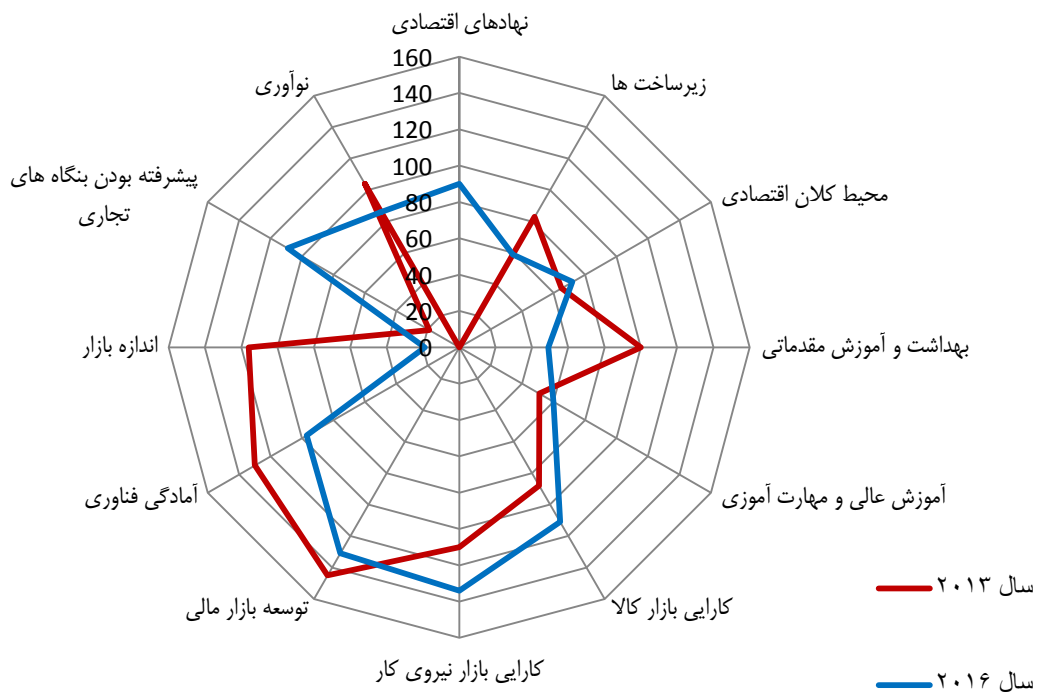
نمودار ۱ مقایسه رتبه ایران در شاخص رقابت پذیری جهانی طی سالهای
۲۰۱۳-۲۰۱۶

نمودار ۲ مقایسه رتبه های ارکان رقابت پذیری در سال ۲۰۱۶

نمودار ۳ مقایسه رتبه های ارکان رقابت پذیری در سالهای ۲۰۱۳ و ۲۰۱۶

۳. مشکل ترین مسائل برای اجرای کسب و کار

جدول شماره ۲ عواملی است که توسط مدیران اجرایی بنگاه اقتصادی مشکل ترین مسائل برای اجرای کسب و کار می باشد. از پاسخگویان به پرسشنامه درخواست شده است تا از یک لیست ۱۶ عاملی پنج عامل که مسئله سازترین عوامل هستند را انتخاب کرده و از ۱ (مسئله سازترین) تا ۵ رتبه بندی نمایند. سپس نتایج، جدول بندی و بر اساس رتبه ثبت شده توسط پاسخگویان وزن دهی شده است.

جدول ۲. امتیاز مشکل ترین عوامل برای شروع کسب و کار در ایران از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

ردیف	عوامل	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶
۱	دسترسی به منابع مالی	۱۳٫۹	۱۶٫۹	۱۹٫۶	۱۴٫۸
۲	تورم	۱۲٫۶	۱۳	۱۱٫۷	۱۲٫۲
۳	دیوانسالاری دولتی نا کارآمد	۱۰٫۳	۱۱٫۵	۱۲	۱۲٫۱
۴	بی ثباتی سیاست ها	۱۰٫۱	۱۳	۱۲٫۹	۱۰٫۹
۵	فساد	۵	۷٫۹	۶	۱۰
۶	نا مناسب بودن زیر ساخت ها	۹	۱۰٫۶	۱۱٫۴	۹٫۲
۷	مقررات ارزی	۱۴٫۴	۷٫۳	۷٫۵	۵٫۴
۸	قوانین کار محدودیت زا	۲٫۶	۵٫۶	۴٫۴	۴٫۸
۹	نرخ های مالیات	۱٫۹	۲	۳	۴٫۶
۱۰	کمبود نیروی کار تحصیل کرده	۲٫۵	۳٫۵	۲٫۸	۴
۱۱	فقر اخلاقی کاری در نیروی کار	na	۴	۲٫۷	۳٫۶
۱۲	ظرفیت ناکافی جهت نوآوری	۱٫۵	۱٫۵	۲٫۳	۳٫۳
۱۳	پیچیدگی قوانین مالیاتی	۱٫۳	na	۲٫۹	۳
۱۴	جرم و دزدی	۰٫۸	۰٫۷	۰٫۲	۱٫۵
۱۵	بی ثباتی دولت	۱٫۹	۰٫۵	۰٫۴	۰٫۶
۱۶	پایین بودن سطح بهداشت عمومی	۰٫۱	۰٫۲	۰	۰٫۱

در همه سال‌های مورد بررسی، دسترسی به منابع مالی از مشکل‌ترین موانع کسب و کار ذکر شده است با توجه به این نکته که شدت آن در سال ۲۰۱۶ نسبت به سال قبل از آن کاهش یافته لیکن مسئله تورم در مقایسه با سال قبل جدی‌تر مطرح شده است. ناکارآمدی دولت و بی‌ثباتی سیاست‌ها نیز از دیگر موانع مهم کسب و کار عنوان شده است. با وجود ضعیف بودن رتبه ایران در کارایی بازار کار از نظر مدیران اجرایی بنگاه‌ها، عوامل مربوط به منابع کار جزء مشکل‌سازترین مسائل عنوان نشده است. همچنین مسائل اجتماعی مانند جرم و دزدی و پایین بودن سطح بهداشت عمومی نیز اهمیت کمتری در قیاس با دیگر عوامل داشته است.

۴. زیر شاخص‌های ارکان رقابت‌پذیری در ایران

در جداول ۳ تا ۱۴ زیر شاخص‌های ارکان رقابت‌پذیری در طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ مشاهده می‌گردد. جهت امکان طبقه‌بندی و مشاهده روند تغییرات زیر شاخص‌ها، رتبه آنها در سه گروه به شرح زیر دسته‌بندی شده‌اند:

➤ گروه ۱: رتبه ۱ تا ۵۰

➤ گروه ۲: رتبه ۵۰ تا ۱۰۰

➤ گروه ۳: رتبه ۱۰۰ به بالا

در این گزارش هر رکن در ابتدا تعریف و پس از نگاهی به روند تغییرات آن، وضعیت زیر شاخص‌های آن با توجه به رتبه آنها مطابق گروه بندی بالا، در طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ مورد بررسی قرار گرفته است. لازم به ذکر است در بررسی و تحلیل روند تغییرات رتبه کشور در ارکان و زیر شاخص‌های مورد نظر لازم است به این نکته توجه شود که تعداد کشورهای مورد مطالعه در طی سال‌های مورد نظر روند نزولی داشته بطوری که از تعداد ۱۴۸ کشور در سال ۲۰۱۳ به ۱۳۸ کشور در سال ۲۰۱۶ رسیده است. بدیهی است که این موضوع بر تحلیل روند تغییرات رتبه کشورها خصوصاً کشورهایی که در رتبه‌های ضعیف‌تر و در انتهای جداول قرار دارند تاثیر بیشتری خواهد گذاشت.

۴,۱. نهاد های اقتصادی

این رکن، چارچوب قانونی و اداری کشور را در خصوص تعاملات افراد، شرکتها و دولت می‌سجد و روی تصمیمات سرمایه‌گذاری و ساختار تولید کشور اثر می‌گذارد. نهادهای اقتصادی در سال ۲۰۱۴ بدترین رتبه را در فاصله سال‌های مورد بررسی کسب نموده‌اند و پس از آن وضعیت ایران تا سال ۲۰۱۶ روند صعودی داشته است. در زیر شاخص‌های این رکن در سال ۲۰۱۶، یک زیرشاخص با عنوان نقش روابط در تصمیم‌گیری‌های دولتی در گروه اول قرار داشته و ۱۲ زیرشاخص در گروه ۲ و ۸ زیرشاخص نیز در گروه ۳ واقع شده‌اند.

جدول ۳. رکن نهادهای اقتصادی و زیر شاخص‌های آن در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	نهاد های اقتصادی	۸۳	۱۰۸	۹۴	۹۰
۱	حقوق مالکیت دارایی ها	۶۵	۸۶	۹۱	۱۰۴
۲	حقوق مالکیت فکری	۱۲۲	۱۲۷	۱۳۰	۱۲۶
۳	فساد اداری و اختلاس	۷۵	۸۴	۷۳	۸۳
۴	اعتماد عمومی به سیاستمداران	۴۷	۶۵	۴۹	۵۲
۵	رشوه خواری	۷۳	۹۷	۹۳	۹۲
۶	استقلال قوه قضائیه	۷۳	۸۹	۸۰	۹۱
۷	نقش روابط در تصمیم گیری های دولتی	۵۲	۶۸	۵۳	۴۹
۸	هدر رفتن منابع توسط دولت	۷۴	۸۲	۸۴	۸۱
۹	دست و پا گیر بودن مقررات دولتی	۱۲۳	۱۲۵	۱۰۵	۹۷
۱۰	کارآمدی چارچوب قانونی برای حل و فصل دعاوی بخش خصوصی	۹۱	۹۴	۸۱	۷۶
۱۱	کارآمدی چارچوب قانونی برای به چالش کشیدن و پیگرد حقوقی تصمیمات دولت	۱۲۴	۱۳۰	۱۱۲	۹۶
۱۲	شفافیت در سیاستگذاری دولت	۱۳۱	۱۲۷	۱۱۵	۱۱۶
۱۳	هزینه های تروریسم بر کسب و کارها	۱۱۷	۱۲۷	۱۲۱	۱۰۵
۱۴	هزینه های خشونت و خلافکاری برای کسب و کار	۹۴	۱۱۲	۹۴	۷۹

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
۱۵	جرایم سازمانیافته (مانند اخاذی و باجگیری به شیوه مافیایی)	۱۰۵	۱۲۱	۱۰۳	۹۰
۱۶	قابلیت اعتماد به خدمات پلیس	۶۶	۸۰	۷۸	۷۳
۱۷	اخلاق کسب و کار	۸۲	۱۲۱	۱۰۰	۸۵
۱۸	قوی بودن استانداردهای مربوط به حساسرسی و تهیه گزارشهای مالی	۱۰۵	۱۲۵	۱۱۶	۱۱۶
۱۹	اثربخشی سهامداران و هیأت مدیره شرکتها	۱۱۹	۱۲۲	۱۳۰	۱۲۸
۲۰	حفاظت از منافع سهامداران خرد	۱۰۴	۱۲۸	۱۲۰	۱۱۷
۲۱	حمایت از سرمایه گذاران	۱۲۳	۱۱۷	۱۲۱	۱۱۷

۴,۲. زیر ساخت ها

این رکن، روشهای حمل و نقل، فراهم بودن امکانات برای کارآفرینان جهت رساندن کالا و خدمات به بازار از طریقی مطمئن و به هنگام و ایجاد امکان تحرک شغلی برای کارکنان در مشاغل مناسب را مورد سنجش قرار می دهد.

همچنین وابستگی اقتصادی به تامین برق کارخانهها به گونه ای که کمبود آن موجب وقفه در کار آنها نشود و در نهایت شبکه مخابرات گسترده و قابل اطمینان به سبب نقش آن در جریان سازی سریع اطلاعات و رشد همه جانبه اقتصادی از دیگر مواردی است که در این رکن در نظر گرفته می شود.

رتبه ایران در این رکن در سال ۲۰۱۶ با ۶ پله بهبود نسبت به سال ۲۰۱۳ ارتقاء یافته است. در ۹ زیر شاخصی که در این رکن مورد مطالعه قرار گرفته است، در تمامی این سالها کیفیت زیر ساخت های ریلی و تعداد خطوط تلفن ثابت به ازاء هر ۱۰۰ نفر در گروه اول (رتبه زیر ۵۰) قرار داشته اند. در حالیکه تعداد اشتراک تلفن همراه و کیفیت زیرساخت های حمل و نقل هوایی علیرغم بهبود رتبه از سال ۲۰۱۳ همچنان در گروه ۳ رده بندی (۱۰۰ به بالا) قرار دارند و بقیه زیر شاخص ها در حد متوسط قرار گرفته اند.

جدول ۴.۴. رکن زیر ساخت ها و زیر شاخص های آن در سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

ردیف	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	زیر ساخت ها	۶۵	۶۹	۶۳	۵۹
۱	کیفیت عمومی زیرساخت ها	۷۶	۸۲	۷۶	۷۶
۲	کیفیت جاده ها	۶۶	۶۳	۶۳	۶۸
۳	کیفیت زیر ساخت های ریلی	۴۶	۴۵	۴۵	۴۶
۴	کیفیت زیر ساخت های بنادر	۷۹	۸۰	۷۸	۷۳
۵	کیفیت زیر ساخت های حمل و نقل هوایی	۱۲۲	۱۲۲	۱۱۸	۱۱۱
۶	ظرفیت خطوط هوایی در جابجایی مسافران در هفته	۵۶	۵۶	۵۶	۵۳
۷	کیفیت تامین برق (قطع و وصل، نوسانات ولتاژ و ...)	۵۱	۶۱	۵۸	۶۳
۸	تعداد اشتراک تلفن همراه به ازاء هر ۱۰۰ نفر	۱۱۷	۱۱۲	۱۱۰	۱۰۴
۹	خطوط تلفن ثابت به ازاء هر ۱۰۰ نفر	۲۸	۲۷	۲۲	۲۳

۴,۳. محیط کلان اقتصادی

این رکن پایداری و ثبات محیط اقتصادی کلان را که برای توسعه کسب و کار موثر می باشد مورد سنجش قرار می دهد.

مطابق جدول شماره ۵ با وجود بهبود رتبه ایران در سال ۲۰۱۴ با ۳۸ رتبه ترقی نسبت به سال ۲۰۱۳، روند نزولی وضعیت کشور تا سال ۲۰۱۶ مشاهده می شود.

از ۵ زیر شاخص این رکن، رتبه ایران در دو زیر شاخص نرخ پس انداز ملی و بدهی دولت طی سال های مورد بررسی کمتر از ۲۲ بوده است در حالیکه زیر شاخص های تورم و رتبه اعتباری کشور با وجود بهبود نسبت به سال های قبل در گروه سوم قرار گرفته است. این دو زیر شاخص جزء اولین مشکلاتی بوده که در جدول شماره ۳ به آن اشاره شده است. نکته حائز اهمیت اینکه با وجود تلاش های صورت گرفته در جهت کاهش نرخ تورم و نتایج مطلوب حاصل شده کماکان رتبه ایران در این زیر شاخص در وضعیت مورد انتظار قرار ندارد.

جدول ۵. رکن محیط کلان اقتصادی و زیر شاخص های آن در سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	محیط کلان اقتصادی	۱۰۰	۶۲	۶۶	۷۲
۱	توازن بودجه دولت (بر اساس درصد از تولید ناخالص داخلی)	۶۲	۳۵	۳۶	۶۶
۲	نرخ پس انداز ملی (بر اساس درصد از تولید ناخالص داخلی)	۱۵	۶	۱۱	۲۲
۳	تورم (بر اساس درصد تغییر سالانه)	۱۴۸	۱۴۳	۱۳۷	۱۳۱
۴	بدهی دولت (بر اساس درصد از تولید ناخالص داخلی)	۹	۶	۹	۹
۵	رتبه اعتباری کشور	۱۱۸	۱۱۵	۱۱۶	۱۰۵

۴,۴. بهداشت و آموزش مقدماتی

نیروی کاری سالم برای رقابت پذیری و بهره‌وری در یک کشور امری حیاتی است. از آنجائیکه کارکنان ناسالم غالباً از کار غیبت نموده و در زمان حضور کارایی پایینی دارند، ضعف سلامتی در آنها سبب افزایش هزینه‌های کسب و کار می‌شود. این رکن علاوه بر سنجش سلامتی با توجه به اینکه آموزش‌های پایه، کارایی فردی نیروی کار را افزایش می‌دهد، کیفیت و کمیت آموزش‌های پایه را نیز در نظر گرفته است.

رکن بهداشت و آموزش مقدماتی علی‌رغم با دو پله تنزل در سال ۲۰۱۶ نسبت به سال ۲۰۱۵ در مقایسه با سال‌های قبل از آن بهبود یافته است. در مجموع، ایران در این رکن از شرایط خوبی نسبت به دیگر کشورها برخوردار است. از ۱۰ زیر شاخص این رکن، ۵ زیر شاخص ۵۰ و کمتر از آن بوده و بدترین رتبه مربوط به تأثیر بیماری ایدز بر کسب و کارها می‌باشد، که در سال ۲۰۱۶ رتبه ۷۸ را در آن داشته‌ایم. مقایسه دو زیرشاخص تأثیر بیماری ایدز بر کسب و کارها و شیوع ایدز نشان می‌دهد که با وجود اینکه این بیماری در ایران شیوع بسیار کمی در مقایسه با سایر کشورها دارد (رتبه ۱)، امکان به کارگیری فرد مبتلا در کسب و کار در ایران در وضعیت مطلوبی قرار ندارد (رتبه ۷۸).

جدول ۶. رکن بهداشت و آموزش مقدماتی و زیر شاخص‌های آن در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	بهداشت و آموزش مقدماتی	۵۱	۵۲	۴۷	۴۹
۱	تأثیر بیماری مالاریا بر کسب و کارها	۸۱	۱۷	۱۷	۱۷
۲	میزان شیوع مالاریا (در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت)	۸۵	۱۷	۱۷	۸
۳	تأثیر بیماری سل بر کسب و کارها	۶۳	۷۴	۷۳	۷۴
۴	میزان شیوع بیماری سل (در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت)	۴۷	۴۶	۴۵	۵۰
۵	تأثیر بیماری ایدز بر کسب و کارها	۷۲	۷۸	۷۷	۷۸

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
۶	شیوع ایدز (بر اساس درصد از جمعیت بزرگسال)	۴۵	۱	۱	۱
۷	مرگ و میر نوزادان (تعداد مرگومیر در هر ۱۰۰۰ تولد)	۹۳	۷۶	۷۶	۷۵
۸	امید به زندگی (بر اساس سال)	۸۷	۷۶	۷۴	۶۰
۹	کیفیت آموزش ابتدایی	۶۵	۷۰	۶۰	۶۵
۱۰	نرخ ثبت‌نام در آموزش ابتدایی (درصد خالص)	۶	۵	۱۴	۱۱

۴,۵. آموزش عالی و مهارت آموزی

برای اقتصادی که می‌خواهد زنجیره ارزشی فراتر از فرآیند تولید ساده داشته باشد، کیفیت آموزش عالی و مهارت آموزی اساسی و مهم است. این رکن نرخ ثبت نام در سطوح تحصیلی متوسطه و عالی و در عین حال کیفیت این آموزش‌ها را از دید مجریان کسب و کار می‌سنجد. اندازه آموزش کارکنان نیز به دلیل اهمیت آموزش‌های حرفه‌ای و تداوم آموزش‌های حین کار که در بیشتر کشورها ندیده گرفته می‌شود، مورد توجه قرار می‌گیرد.

رتبه ایران در این رکن نشانگر وضعیت خوب آموزش عالی و مهارت آموزی در قیاس با دیگر ارکان می‌باشد. رتبه کشور از سال ۲۰۱۳ تا سال ۲۰۱۶ هر سال بین ۹ تا ۱۰ پله بهبود یافته است. در این میان بهترین زیر شاخص نرخ ثبت نام در آموزش عالی (رتبه ۲۳) و بدترین رتبه مربوط به میزان ارائه آموزش‌های ضمن خدمت به کارکنان می‌باشد. غالب رتبه‌های این زیر شاخص در گروه دوم قرار گرفته‌اند. آنچه در زیر شاخص‌های این رکن به چشم می‌آید، بهبود اکثر زیر شاخص‌ها بین سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ می‌باشد.

جدول ۷. رکن آموزش عالی و مهارت آموزی و زیر شاخص های آن در سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	آموزش عالی و مهارت آموزی	۸۸	۷۸	۶۹	۶۰
۱	نرخ ثبت نام در مقطع متوسطه	۸۱	۸۳	۸۲	۷۹
۲	نرخ ثبت نام در آموزش عالی	۵۲	۵۰	۴۹	۳۳
۳	کیفیت نظام آموزشی	۱۰۳	۱۰۸	۹۵	۹۷
۴	کیفیت آموزش علوم و ریاضیات	۴۰	۴۴	۳۶	۴۸
۵	سطح کیفی دانشکده های مدیریت	۹۵	۱۰۳	۹۱	۹۰
۶	دسترسی به اینترنت در مدارس	۱۲۶	۱۲۶	۱۲۰	۱۱۳
۷	دسترسی به خدمات آموزشی و پژوهشی در داخل کشور	۸۲	۸۸	۷۶	۷۸
۸	میزان ارائه آموزشهای ضمن خدمت به کارکنان	۱۴۱	۱۳۵	۱۲۹	۱۲۱

۴.۶. کارایی بازار کالا

کشورها در صورت داشتن بازار کالای کارآمد، در موقعیت خوبی برای ایجاد ترکیبی مناسب از تولید و خدمات قرار می گیرند، این امر برای آنها شرایط عرضه و تقاضای مناسبی ایجاد می کند و در ضمن تضمین کننده تجاری شدن کالاها بطور اثر بخش در اقتصاد می باشد.

در حرکت به سمت بازار کارآمد و در نتیجه بهره‌وری در کسب و کار شرکت‌هایی که کارایی بیشتر در بازارهای داخل و خارج کشور دارند، کالاهایی را تولید می کنند که مورد نیاز بازار هست و همین امر سبب پیشرفت این شرکت‌ها می شود.

این رکن در سال ۲۰۱۴ در ضعیف ترین شرایط خود در طی سالهای مورد بررسی قرار داشته است. لیکن از سال ۲۰۱۵ با ۱۱ پله بهبود شرایط بهتری پیدا نموده است. در سال ۲۰۱۶ نیز نسبت به سال ۲۰۱۵ دو پله ضعیف تر شده و رتبه ۱۱۱ در این سال به این رکن تعلق یافته است.

زیر شاخص های میزان آگاهی و پیچیدگی خریداران و اثربخشی سیاست های ضد انحصاری در گروه رتبه زیر ۵۰ قرار داشته اند و طی سال های مورد بررسی هر سال بهبود یافته اند. از ۱۶ زیر شاخص این رکن ۷ زیر شاخص در گروه دوم و ۷ مورد آن در گروه سوم قرار دارند. زیر شاخصی که در سال ۲۰۱۶ نسبت به سال ۲۰۱۵ افت شدیدی داشته، تعداد مراحل و رویه های لازم جهت شروع کسب و کار می باشد که با وجود تلاش های صورت گرفته برای تسهیل در شروع کسب و کار کشور ۳۷ پله ضعیف تر شده است.

جدول ۸. رکن کارایی بازار کالا و زیر شاخص های آن در سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	کارایی بازار کالا	۱۱۰	۱۲۰	۱۰۹	۱۱۱
۱	شدت رقابت داخلی	۱۲۱	۱۱۹	۱۲۱	۱۲۶
۲	وجود بنگاه های مسلط بر بازار	۶۷	۷۲	۷۵	۷۵
۳	اثربخشی سیاست های ضد انحصاری	۷۳	۸۳	۴۶	۴۵
۴	تاثیر مالیات بر انگیزه های سرمایه گذاری	۹۵	۸۵	۸۴	۷۸
۵	نرخ مالیات کل (بر اساس درصد از سود)	۹۸	۹۷	۹۶	۹۴
۶	تعداد مراحل و رویه های لازم جهت شروع کسب و کار	۷۴	۹۳	۵۷	۹۴
۷	تعداد روزهای مورد نیاز برای شروع کسب و کار	۶۳	۷۹	۶۸	۸۷

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
۸	هزینه های ناشی از سیاست گذاری در حوزه کشاورزی	۱۱۴	۱۱۱	۱۰۴	۹۵
۹	میزان رواج موانع تجاری	۱۱۳	۱۲۳	۹۹	۸۸
۱۰	تعرفه های تجاری (بر اساس درصد از عوارض گمرکی)	۱۴۷	۱۴۴	۱۴۰	۱۳۸
۱۱	میزان رواج مالکیت خارجی	۱۴۸	۱۴۴	۱۴۰	۱۳۷
۱۲	اثر قوانین بر سرمایه گذاری خارجی	۱۳۶	۱۳۴	۱۳۵	۱۳۳
۱۳	پیچیدگی تشریفات گمرکی	۱۰۳	۱۱۶	۱۱۷	۱۰۹
۱۴	نسبت واردات به تولید ناخالص داخلی	۱۴۷	۱۴۲	۱۳۷	۱۳۵
۱۵	میزان مشتری مداری بنگاه ها	۱۲۲	۱۱۹	۱۱۶	۱۲۷
۱۶	میزان آگاهی و پیچیدگی خریداران	۵۶	۵۸	۵۰	۴۹

۴,۷. کارایی بازار نیروی کار

در این رکن، اطمینان از این امر که نیروی کار در بهترین سطح کارایی در فضای اقتصاد کشور قرار گرفته و انگیزه کافی جهت انجام کار با بالاترین حد تلاش برای آنها وجود دارد، مهم و اساسی است. انتظار می رود بازار کار انعطاف لازم را برای انتقال نیروی کار از یک فعالیت اقتصادی به فعالیت دیگر با کمترین هزینه و زمان فراهم نماید. در این بازار باید برابری میان زنان و مردان حفظ شود. تمام مواردی که در این رکن مورد توجه قرار می گیرد، تاثیر مثبتی روی عملکرد نیروی کار خواهد گذاشت.

رتبه ایران در این رکن ضعیف تر از دیگر ارکان شاخص رقابت پذیری می باشد، علیرغم بهبود در رتبه این رکن طی سالهای مورد بررسی با لحاظ نمودن کاهش جامعه آماری در طی این سالها کماکان رتبه ایران در سال ۲۰۱۶ از ۱۳۸ کشور ۱۳۴ بوده است. در زیر شاخص های این رکن تنها ۲ زیر شاخص اثر مالیات بر انگیزه های

کاری و شیوه های استخدام و اخراج نیروی کار در گروه دوم قرار دارند و ۸ زیر شاخص دیگر نیز در گروه سوم واقع شده اند.

جدول ۹. رکن کارایی بازار نیروی کار و زیر شاخص های آن در سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

ردیف	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	کارایی بازار نیروی کار	۱۴۵	۱۴۲	۱۳۸	۱۳۴
۱	همکاری در روابط کارگر با کارفرما	۱۲۸	۱۳۴	۱۲۲	۱۲۴
۲	انعطاف در تعیین دستمزد	۱۳۸	۱۳۰	۱۲۶	۱۲۳
۳	شیوه های استخدام و اخراج نیروی کار	۱۰۹	۱۲۰	۹۰	۷۸
۴	هزینه های اضافی بر حقوق (هفتگی)	۱۰۸	۱۰۹	۱۰۵	۱۰۲
۵	اثر مالیات بر انگیزه های کاری	۸۲	۸۱	۷۸	۷۸
۶	ارتباط پرداختها با بهره وری	۱۳۰	۱۲۹	۱۱۹	۱۱۳
۷	استخدام مدیران حرفه ای بدون دخالت "روابط"	۱۲۷	۱۳۲	۱۳۰	۱۳۰
۸	ظرفیت کشور در نگاهداشت افراد بااستعداد	۱۳۱	۱۲۵	۱۲۱	۱۲۲
۹	ظرفیت کشور در جذب افراد بااستعداد	۱۴۵	۱۴۰	۱۳۴	۱۲۶
۱۰	مشارکت زنان در نیروی کار	۱۴۷	۱۴۳	۱۳۹	۱۳۷

۴,۸. توسعه بازار مالی

این رکن به مولفه هایی چون بخش مالی کارآمد، منابعی که توسط مردم پس انداز شده و از خارج از مرزهای کشور وارد اقتصاد می شود و پروژه های کار آفرینانه یا سرمایه گذاری با بالاترین نرخ بازگشت سرمایه مورد انتظار خارج از ارتباطات سیاسی اشاره دارد.

این رکن در سال ۲۰۱۵ در بدترین رتبه خود در طی چهار سال مورد بررسی قرار داشت. لیکن در سال ۲۰۱۶ با ۳ پله رشد به ۱۳۱ رسید. کلیه زیر شاخص‌های این رکن در گروه سوم (رتبه ۱۰۰ و بیشتر) قرار گرفته اند و از ۸ زیر شاخص وضعیت چهار مورد از آنها شامل دسترسی به سرمایه‌های مخاطره‌آمیز، سهولت دسترسی به وام، قابل تامین بودن استفاده از خدمات مالی، در دسترس بودن خدمات مالی، از سال ۲۰۱۳ بهبود یافته و وضعیت سایر موارد شامل تامین مالی از طریق بازار داخلی سهام، استحکام مالی بانک‌ها، شاخص حقوق قانونی و مقررات اوراق بهادار مبادلات ضعیف‌تر شده‌اند.

جدول ۱۰. رکن توسعه بازار مالی و زیر شاخص‌های آن در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

ردیف	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	توسعه بازار مالی	۱۳۰	۱۲۸	۱۳۴	۱۳۱
۱	در دسترس بودن خدمات مالی	۱۳۷	۱۳۵	۱۳۵	۱۱۷
۲	قابل تامین بودن استفاده از خدمات مالی	۱۳۵	۱۳۰	۱۳۰	۱۰۸
۳	تامین مالی از طریق بازار داخلی سهام	۸۶	۹۹	۱۰۴	۱۰۶
۴	سهولت دسترسی به وام	۱۴۸	۱۴۱	۱۳۸	۱۲۴
۵	دسترسی به سرمایه‌های مخاطره آمیز	۱۳۹	۱۳۳	۱۲۵	۱۱۰
۶	استحکام مالی بانک‌ها	۱۲۱	۱۲۵	۱۲۱	۱۲۲
۷	مقررات اوراق بهادار مبادلات	۸۲	۱۰۲	۱۲۲	۱۲۸
۸	شاخص حقوق قانونی(وام دهند و وام گیرنده)	۱۰۱	۹۶	۱۰۶	۱۰۸

۴,۹. آمادگی فناوری

آمادگی فناوری، چابکی اقتصاد را در پذیرش فناوری موجود برای افزایش بهره‌وری در صنعت می‌سنجد. این رکن تاکید خاصی به شیوه نفوذ اطلاعات و تکنولوژی ارتباطات (ICTs) در فعالیتهای روزانه و فرآیند تولید برای افزایش کارایی و نوآوری دارد.

رتبه ایران در این رکن در طی سال‌های مورد بررسی هر سال بهبود یافته و در سال ۲۰۱۶ با دو پله رشد نسبت به سال قبل از آن ارتقاء پیدا نموده است. علیرغم این بهبود از ۷ زیر شاخص این رکن هیچ کدام در گروه اول (رتبه زیر ۵۰) قرار نگرفته و چهار شاخص در گروه سوم می‌باشند خصوصاً زیر شاخص جذب فناوری در سطح بنگاه ضعیف‌ترین رتبه را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۱. رکن آمادگی فناوری و زیر شاخص های آن در سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

ردیف	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	آمادگی فناوری	۱۱۶	۱۰۷	۹۹	۹۷
۱	دسترسی به آخرین فناوری	۱۲۱	۱۲۲	۱۱۱	۱۰۷
۲	جذب فناوری در سطح بنگاه	۱۲۰	۱۳۱	۱۳۲	۱۲۴
۳	سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) و انتقال فناوری	۱۲۳	۱۲۴	۱۰۲	۸۴
۴	کاربران اینترنت، %	۹۸	۹۴	۹۰	۸۸
۵	پهنای باند اشتراک اینترنت	۸۵	۷۸	۷۰	۶۸
۶	پهنای باند اینترنت بین المللی (کیلوبایت در ثانیه بر نفر)	۱۲۲	۱۱۸	۱۱۳	۱۰۸
۷	پهنای باند اشتراک تلفن همراه	۱۳۶	۱۲۳	۱۱۳	۱۰۹

۴,۱۰. اندازه بازار

این رکن از اندازه بازار یک کشور شامل جمع اندازه بازار داخلی و خارجی آن کشور تشکیل شده است. در این میان اندازه بازار داخلی شامل تولید ناخالص داخلی به اضافه ارزش واردات کالا و خدمات، منهای ارزش صادرات کالا و خدمات می‌باشد.

ایران در این رکن بهترین رتبه را در قیاس با دیگر ارکان داشته و رتبه آن به جزء افت دو پله‌ای در سال ۲۰۱۴ همواره رتبه ۱۹ را به خود اختصاص داده است. از ۴ زیر شاخص در این رکن ۳ زیر شاخص در گروه ۱ و زیر شاخص درصد صادرات به تولید ناخالص داخلی در گروه ۳ قرار داشته و هر سال رتبه کشور در این زیر شاخص ضعیف‌تر شده است. این امر نشان دهنده این واقعیت است که با وجود داشتن بازاری مناسب در کشور تاکنون از این فرصت به منظور افزایش تولید و توسعه صادرات استفاده مناسبی نشده است.

جدول ۱۲. رکن اندازه بازار و زیر شاخص‌های آن در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	اندازه بازار	۱۹	۲۱	۱۹	۱۹
۱	اندازه بازار داخلی	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸
۲	اندازه بازار خارجی	۲۵	۲۸	۲۸	۳۲
۳	تولید ناخالص داخلی بر مبنای قدرت خرید	۱۷	۱۸	۱۸	۱۸
۴	درصد صادرات به تولید ناخالص داخلی	۱۰۳	۱۰۵	۱۱۲	۱۱۹

۴,۱۱. پیشرفته بودن بنگاه های تجاری

رکن پیشرفته بودن بنگاه های تجاری، دو عنصری را که بطور پیچیده ای در هم تنیده اند در نظر می گیرد. کیفیت شبکه کسب و کار بطور عام و کیفیت استراتژی ها و عملیات شرکت ها بطور خاص. رتبه ایران در این رکن روند نسبتاً یکسانی را در طی سال های مورد بررسی داشته است.

از ۹ زیر شاخصی که در این رکن در نظر گرفته شده است، ۶ رکن در گروه ۳ و ۳ رکن در گروه ۲ قرار گرفته اند. ۲ زیر شاخص استفاده از ابزارها و شیوه های پیشرفته بازاریابی و تمایل به تفویض اختیار به مدیران میانی با رتبه ۱۳۰ در پایین ترین رتبه این رکن قرار دارند.

جدول ۱۳. رکن پیشرفته بودن بنگاه های تجاری و زیر شاخص های آن در سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	پیشرفته بودن بنگاه های تجاری	۱۰۴	۱۱۰	۱۱۰	۱۰۹
۱	تعداد تامین کنندگان داخلی	۵۷	۸۷	۷۳	۶۶
۲	کیفیت تامین کنندگان داخلی	۱۲۸	۱۳۲	۱۲۱	۱۰۷
۳	وضعیت توسعه خوشه ها	۹۹	۹۷	۸۲	۸۱
۴	ماهیت مزیت رقابتی	۱۱۶	۱۱۰	۱۰۴	۱۰۵
۵	حضور گسترده شرکت ها در کل زنجیره ارزش	۱۱۲	۱۲۰	۱۱۲	۱۰۰
۶	کنترل شبکه توزیع و بازاریابی بین المللی	۳۴	۴۴	۸۱	۱۰۱
۷	پیشرفته بودن فرآیند های تولید	۸۰	۸۹	۷۹	۷۸
۸	استفاده از ابزارها و شیوه های پیشرفته بازاریابی	۱۲۰	۱۱۶	۱۲۶	۱۳۰
۹	تمایل به تفویض اختیار به مدیران میانی	۱۳۱	۱۳۴	۱۳۲	۱۳۰

۴,۱۲. نوآوری

سرمایه‌گذاری کافی در تحقیق و توسعه، خصوصاً "توسط بخش خصوصی، وجود موسسات تحقیقاتی با کیفیت بالا که بتواند دانش پایه مورد نیاز برای ایجاد تکنولوژی جدید را فراهم نماید، وسعت همکاری تحقیقاتی و توسعه فناوری میان دانشگاه و صنعت و حمایت از مالکیت معنوی، از موارد مورد توجه در این رکن می‌باشد. در این رکن علی‌رغم اندکی بهبود در سال ۲۰۱۶ نسبت به سال ۲۰۱۵ وضعیت کشور رو به ضعف نهاده است. از ۷ زیر شاخصی که در این رکن مورد بررسی قرار گرفته است به جزء ۳ زیر شاخص شامل هزینه‌های بنگاه‌ها در R&D، خرید دولت از محصولات با تکنولوژی پیشرفته و میزان ثبت اختراعات کاربردی، سایر زیرشاخص‌ها با افت رتبه مواجه بوده‌اند.

جدول ۱۴. رکن نوآوری و زیر شاخص‌های آن در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶

رتبه	شاخص	سال ۲۰۱۳ (از ۱۴۸ کشور)	سال ۲۰۱۴ (از ۱۴۴ کشور)	سال ۲۰۱۵ (از ۱۴۰ کشور)	سال ۲۰۱۶ (از ۱۳۸ کشور)
	نوآوری	۷۱	۸۶	۹۰	۸۹
۱	ظرفیت نوآوری	۸۵	۹۴	۱۰۴	۱۰۸
۲	کیفیت موسسات تحقیقات علمی	۴۳	۴۵	۵۶	۶۶
۳	هزینه‌های بنگاه‌ها در R&D	۱۱۰	۱۱۰	۱۰۵	۸۹
۴	همکاری دانشگاه و صنعت در R&D	۹۰	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۵
۵	خرید دولت از محصولات با تکنولوژی پیشرفته	۷۳	۹۱	۸۲	۶۶
۶	دسترسی به دانشمندان و مهندسان	۳۷	۴۶	۴۳	۴۴
۷	میزان ثبت اختراعات کاربردی (نسبت به میلیون جمعیت)	۱۰۷	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۰

۵. جمع بندی

در جدول زیر رتبه ایران در ارکان ۱۲ گانه رقابت پذیری بر اساس آمارهای سال ۲۰۱۶ در سه گروه چهارتایی ضعیف، متوسط و قوی طبقه بندی شده‌اند.

جدول ۱۵. دسته بندی وضعیت رتبه ایران در ارکان رقابت پذیری در سال ۲۰۱۶

ضعیف		متوسط		قوی	
رتبه	رکن	رتبه	رکن	رتبه	رکن
۱۰۹	پیشرفته بودن بنگاه های تجاری	۷۲	محیط اقتصادی	۱۹	اندازه بازار
۱۱۱	کارایی بازار کالا	۸۹	نوآوری	۴۹	بهداشت و آموزش مقدماتی
۱۳۱	توسعه بازار مالی	۹۰	نهادهای اقتصادی کلان	۵۹	زیر ساخت ها
۱۳۴	کارایی بازار نیروی کار	۹۷	آمادگی فناوری	۶۰	آموزش عالی و مهارت آموزی

همانطور که در جدول فوق ملاحظه می‌شود رتبه ایران در ارکان زیر بنایی مناسب‌تر از ارکانی است که انتظار بازدهی اقتصادی از آنها می‌رود. توسعه بازار مالی از گلوگاه‌های رقابت‌پذیری در ایران است که عامل دسترسی به منابع مالی نیز از نگاه مدیران اجرایی بنگاه‌های اقتصادی در مشکل‌ترین عوامل برای اجرای کسب و کار بوده است. در رکن کارایی بازار کار نیز علیرغم وضعیت نسبتاً مناسب آموزشی کشور (رکن آموزش عالی و مهارت آموزی) بازدهی نیروی کار در وضعیت مطلوبی قرار ندارد. در رکن کارایی بازار کالا نیز با وجود اندازه مناسب بازار هم در سطح داخلی و خارجی و همچنین مطلوب وضعیت زیرساخت‌ها، از فرصت ایجاد شده در توسعه بازار کالا استفاده بهینه صورت نگرفته است.

در انتها پیشنهاد می‌گردد در زمینه زیرشاخص‌هایی که نقش کلیدی در توسعه کشور داشته و در زمان کوتاه امکان بهبود آن وجود دارد برنامه‌ریزی کوتاه مدت و برای دیگر شاخص‌ها بطور بلند مدت برنامه‌ریزی‌های کارشناسانه صورت پذیرد.